

Instrukcja wypełniania formularzy sprawozdawczych M0001-M0017

Definicje instrumentów finansowych:

Bony pieniężne NBP są to dyskontowe papiery dłużne o okresie zapadalności do 1 roku, emitowane przez NBP na podstawie uchwały nr 30/2003 Zarządu NBP z dnia 12 września 2003 r. w sprawie emitowania bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego.

Bony skarbowe są to dłużne papiery wartościowe emitowane w imieniu Skarbu Państwa przez Ministra Finansów na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych o pierwotnym terminie wykupu do jednego roku włącznie.

Obligacje skarbowe są to dłużne papiery wartościowe emitowane w imieniu Skarbu Państwa przez Ministra Finansów na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych o pierwotnym terminie wykupu powyżej jednego roku.

Bankowe papiery wartościowe są to dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki na podstawie art. 90 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Papiery te służą gromadzeniu przez banki środków pieniężnych w złotych lub w innej walucie wymiennej i zawierają w nazwie wyrazy „bankowy papier wartościowy”.

Obligacje bankowe są to dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach 1995 r. Obligacje bankowe są papierami wartościowymi emitowanym w serii, w których bank stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela obligacji (obligatariusza) i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia.

Hipoteczne listy zastawne są to dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki hipoteczne na podstawie art. 3 ust 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych. Są to papiery wartościowe imienne lub na okaziciela, których podstawę emisji stanowią wierzytelności banku hipotecznego. W treści listu zastawnego bank hipoteczny zobowiązuje się do spełnienia określonych świadczeń pieniężnych. Świadczenia te dzielą się na: podstawowe (wartość nominalna listu, według której następuje wykup) oraz świadczenia uboczne (odsetki płatne w terminach wskazanych w warunkach emisji).

Publiczne listy zastawne są to dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki hipoteczne na podstawie art. 3 ust. 2 ustawy o z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych. Są to papiery wartościowe imienne lub na okaziciela, których podstawę emisji stanowią wierzytelności banku hipotecznego z tytułu:

- kredytów w części zabezpieczonej wraz z należnymi odsetkami, gwarancją lub poręczeniem Narodowego Banku Polskiego, Europejskiego Banku Centralnego, rządów lub banków centralnych państw członkowskich Unii Europejskiej, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, z wyłączeniem państw, które restrukturyzują lub

restrukturyzowały swoje zadłużenie zagraniczne w ciągu ostatnich 5 lat, oraz gwarancją lub poręczeniem Skarbu Państwa zgodnie z przepisami odrębnych ustaw, albo

- kredytów udzielonych podmiotom wymienionym w pkt 1, albo
- kredytów w części zabezpieczonej wraz z należnymi odsetkami, gwarancją lub poręczeniem jednostek samorządu terytorialnego oraz kredytów udzielonych jednostkom samorządu terytorialnego.

Obligacje komunalne - są to papiery dłużne emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty, województwa, a także związki tych jednostek oraz miasto stołeczne Warszawa) na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r., nr 120, poz. 1300 z późn. zm.).

Obligacje infrastrukturalne – są to obligacje emitowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego i poręczane lub gwarantowane przez Skarb Państwa na podstawie ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (tekst jednolity Dz.U. z 2004 r., nr 256, poz. 2571 z późn. zm.).

Papiery dłużne zabezpieczone aktywami (asset-backed securities – ABS) to papiery dłużne powstałe w wyniku sekurytyzacji aktywów. Jednym z podstawowych rodzajów ABS są papiery wartościowe zabezpieczone długoterminowymi kredytami hipotecznymi (*mortgage-backed securities – MBS*), zwykle o terminie zapadalności dłuższym niż rok. Zabezpieczenie mogą jednak stanowić także inne aktywa, m.in. krótkoterminowe należności handlowe, pożyczki, a także inne kredyty.

Niezabezpieczony depozyt międzybankowy jest to transakcja, w której jedna ze stron zobowiązuje się do przeniesienia na rzecz drugiej strony własności określonej ilości środków pieniężnych. Natomiast druga strona transakcji zobowiązuje się do zwrotu w określonym terminie otrzymanej kwoty środków pieniężnych oraz dokonania płatności odsetkowej, w wysokości ustalonej w dniu zawarcia transakcji, naliczonej od kwoty pożyczki.

Transakcja repo jest transakcją, w ramach której jedna ze stron (sprzedający) zobowiązuje się wobec drugiej strony do przeniesienia w dniu nabycia własności zbywanych papierów wartościowych w zamian za zapłatę przez kupującego kwoty nabycia, a kupujący zobowiązuje się wobec sprzedającego do przeniesienia w dniu odkupu własności równoważnych papierów wartościowych w zamian za zapłatę kwoty odkupu. Strona kupująca, nabywająca papiery wartościowe na czas trwania transakcji, zawiera transakcje reverse repo, natomiast strona sprzedająca papiery wartościowe na czas trwania transakcji dokonuje transakcji repo.

Transakcja SBB/BSB jest transakcją, w ramach której w dniu nabycia sprzedający przenosi na kupującego własność zbywanych papierów wartościowych, a kupujący dokonuje na rzecz sprzedającego płatności kwoty nabycia będącej sumą kwoty stanowiącej iloczyn ceny nabycia i łącznej wartości nominalnej zbywanych papierów wartościowych i kwoty stanowiącej narosłe korzyści obliczone na dzień nabycia od zbywanych papierów wartościowych. Natomiast w dniu odkupu kupujący przenosi na sprzedającego własność równoważnych

papierów wartościowych, a sprzedający dokonuje na rzecz kupującego płatności kwoty odkupu będącej sumą kwoty stanowiącej iloczyn ceny odkupu i łącznej wartości nominalnej równoważnych papierów wartościowych i kwoty stanowiącej narosłe pożytki obliczone na dzień odkupu od równoważnych papierów wartościowych. Strona kupująca, nabywająca papiery wartościowe na czas trwania transakcji, zawiera **transakcje BSB**, natomiast strona sprzedająca papiery wartościowe na czas trwania transakcji dokonuje **transakcji SBB**.

Walutowa transakcja natychmiastowa (spot) jest to transakcja polegająca na wymianie określonej kwoty waluty, po określonym w momencie zawarcia transakcji kursie, której rozliczenie musi nastąpić w ciągu dwóch dni roboczych.

Transakcja FX swap zobowiązuje strony transakcji do dokonania początkowej wymiany walut (pierwsza noga – *short leg*) w wyznaczonym dniu i po ustalonym w momencie zawarcia transakcji kursie oraz wymiany końcowej tych samych walut (druga noga – *long leg*), w wyznaczonym dniu (innym niż rozliczenie pierwszej nogi) i po ustalonym w momencie zawarcia transakcji kursie (przeważnie różnym od kursu wymiany początkowej). Kwota, którą jeden z kontrahentów jest zobowiązany zapłacić drugiemu w wyniku wymiany końcowej, określona jest w takiej samej walucie, jak kwota, którą kontrahent otrzymał w wymianie początkowej.

Walutowa transakcja outright forward to transakcja zobowiązująca jedną ze stron do sprzedaży, a drugą do zakupu w określonym w przyszłości terminie ustalonej kwoty waluty po kursie ustalonym w dniu zawarcia transakcji. Rozliczenie transakcji następuje w terminie późniejszym niż dwa dni robocze od daty jej zawarcia. Ta kategoria instrumentów obejmuje również terminowe transakcje wymiany walut z rozliczeniem różnicowym (*non-delivery forward, contract for difference*).

Opcja walutowa jest to instrument finansowy, który nabywcy daje w oznaczonym czasie prawo do kupna (opcja *call*) lub sprzedaży (opcja *put*) określonej kwoty waluty obcej po ustalonym wcześniej kursie, nakładając jednocześnie na wystawcę obowiązek – odpowiednio – sprzedaży (opcja *call*) lub kupna (opcja *put*) tej waluty od nabywcy opcji. Kategoria ta obejmuje opcje typu europejskiego, amerykańskiego oraz wszelkie opcje egzotyczne.

Transakcja CIRS zobowiązuje obie strony do wymiany okresowych płatności odsetkowych, naliczanych od określonej kwoty nominalnej przez uzgodniony okres, oraz wymiany kwoty nominalnej (po wcześniej uzgodnionym kursie) w dniu zakończenia transakcji. Płatności odsetkowe są wyrażone w różnych walutach i obliczane według ustalonej dla każdej z nich stopy procentowej.

Transakcja FRA jest to instrument finansowy, w którym strony zobowiązują się do zapłaty odsetek od ustalonej kwoty nominalnej za oznaczony okres rozpoczynający się w przyszłości, naliczonych według ustalonej w dniu zawarcia transakcji stopy procentowej. W praktyce są to przeważnie transakcje z rozliczeniem różnicowym. W takich transakcjach strony rozliczają się różnicą odsetkową pomiędzy stawką FRA (stopą terminową w dniu zawarcia transakcji) a stopą referencyjną obowiązującą dwa dni robocze przed dniem rozliczenia, naliczaną od ustalonej w transakcji kwoty nominalnej.

Transakcja IRS zobowiązuje obie strony transakcji do wymiany okresowych płatności odsetkowych od ustalonej kwoty nominalnej przez oznaczony okres. Dokonywane płatności odsetkowe są wyrażone w tej samej walucie i obliczane według ustalonej dla każdej ze stron stopy procentowej (jedna stopa może być stała, a druga zmienna lub obie mogą być zmienne, ale uzależnione od różnych stawek referencyjnych).

Transakcja OIS zobowiązuje obie strony transakcji do wymiany różnicy w płatnościach odsetkowych obliczanych według stałej i zmiennej stopy procentowej. Płatności naliczane są od ustalonej kwoty nominalnej. Zmienna stopa procentowa jest wyznaczana na podstawie dziennych stawek referencyjnych O/N (POLONIA lub WIBOR O/N). Rozliczenie netto (bez wymiany kwoty nominalnej OIS) jest dokonywane w kolejnym dniu roboczym po terminie, w którym kończy się okres odsetkowy OIS (po terminie zapadalności transakcji OIS).

Opcja na stopę procentową jest to instrument finansowy, który nabywcy daje prawo do płacenia lub otrzymywania odsetek od określonej kwoty nominalnej, za oznaczony okres i naliczonych według ustalonej stopy procentowej, nakładając jednocześnie na wystawcę obowiązek – odpowiednio – otrzymywania lub płacenia odsetek na rzecz nabywcy.

Objaśnienia do formularzy M0001-M0006:

1. Dane dotyczą papierów dłużnych emitowanych w trybie oferty niepublicznej przez rezydentów (podmioty finansowe, w tym banki, oraz podmioty niefinansowe i instytucje samorządowe) na polskim rynku finansowym. Należy także wykazać emisje adresowane do wskazanego przez emitenta nabywcy lub grona nabywców.
2. Rezydenci i nierezydenci to podmioty w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe (Dz.U. Nr 141, poz. 1178 z późn.zm.).
3. Dane, z wyjątkiem dotyczących liczby emisji, są wykazywane w tys. zł według wartości nominalnej dłużnych papierów wartościowych. Dla obligacji z głębokim dyskontem i obligacji zerokuponowych dane o stanie zadłużenia są prezentowane według wartości tych obligacji w momencie ich objęcia powiększonej o narosłe odsetki za okres od momentu emisji do bieżącego dnia sprawozdawczego. Wartość emisji tych obligacji na dzień sprawozdania odpowiada faktycznej cenie zakupu wraz z narosłymi odsetkami, natomiast wartość wykupu w dniu wykupu odpowiada cenie nominalnej.
4. Okresem sprawozdawczym jest miesiąc. Dane są przekazywane do NBP miesięcznie.
5. Dane są wykazywane z uwzględnieniem daty płatności. Oznacza to, iż dane o wartości emisji i liczbie emisji dotyczą tylko tych emisji, za których nabycie na rynku pierwotnym dokonano zapłaty w formie pieniężnej w danym miesiącu (okresie sprawozdawczym). Jako wartość wykupu wykazywane są te emisje, które zostały faktycznie wykupione przez emitenta w danym miesiącu (okresie sprawozdawczym). „Rolowanie” zadłużenia należy traktować jako opłacenie nabycia nowych papierów środkami pozyskanymi z wykupu wcześniej wyemitowanych papierów i wykazywać według dnia nabycia nowej emisji.

Przykład 1 (emisje instrumentów dłużnych):

Emisja, która miała miejsce 25 marca 2010 r. i dla której termin zapłaty ustalono na 6 kwietnia 2010 r. powinna być wykazywana jako emisja w miesiącu kwietniu, a nie marcu.

6. Dane o stanie zadłużenia obejmują tylko emisje, które zostały skutecznie objęte i opłacone zarówno w formie pieniężnej jak i niepieniężnej, np. poprzez akredytywę nieodwołalną. W przypadku emisji, które w całości lub w części zostały opłacone w formie niepieniężnej należy każdorazowo przekazać pismem dodatkową informację do Departamentu Statystyki NBP zawierającą dane o wartości emisji opłaconej w formie pieniężnej i wartości emisji opłaconej w formie niepieniężnej. Należy także informować o zmianie wartości części opłaconej w formie pieniężnej i niepieniężnej.
7. Bank przekazuje informacje o **swoich emisjach** (wzory M0001-M0003) oraz tylko o tych emisjach dokonywanych przez rezydentów innych niż banki zgodnie z przekrojem sektorowym na wzorach formularzy (M0004-M0006), dla których pełni on rolę **depozytariusza** w rozumieniu definicji zawartej w „Rekomendacji w sprawie

standardowej dokumentacji niepublicznych emisji krótko- i średnioterminowych obligacji nieskarbowych przeprowadzanych za pośrednictwem kilku dealerów”.

8. Bank sprawozdający pełniący rolę depozytariusza wykazuje **całą emisję**, tj. także te części, dla których inne podmioty pełnią rolę sub-depozytariuszy (tj. emisja jest wykazywana zbiorczo przez depozytariusza). Bank nie ujmuje natomiast tych emisji, dla których on pełni rolę sub-depozytariusza, a inny podmiot pełni rolę depozytariusza. Powyższa zasada ma na celu zapewnienie jednokrotnego wykazywania danej emisji w sprawozdaniach przesyłanych przez banki do NBP.
9. Sektor „Pozostałe instytucje sektora finansowego” obejmuje swoim zakresem następujące sektory: Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego, Pomocnicze instytucje finansowe, Instytucje ubezpieczeniowe i Fundusze emerytalne.
10. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez bank sprawozdający obejmują dłużne papiery wartościowe wyemitowane na podstawie przepisów:
 - ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2002r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.) – bankowe papiery wartościowe,
 - ustawy z dnia 29 czerwca 1995r. o obligacjach (Dz.U. z 2001r. Nr 120, poz. 1300 z późn. zm.) – obligacje bankowe,
 - ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz.U. z 2003r., Nr 99, poz. 919 z późn. zm.) - hipoteczne listy zastawne i publiczne listy zastawne.
 - ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym - obligacje infrastrukturalne
11. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez rezydentów innych niż banki obejmują instrumenty dłużne wyemitowane przez te podmioty na podstawie przepisów:
 - ustawy z dnia 29 czerwca 1995r. o obligacjach (Dz.U. z 2001r. Nr 120, poz. 1300 z późn. zm.),
 - ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.),
 - ustawy z dnia 28 kwietnia 1936r. Prawo wekslowe (Dz.U. Nr 37, poz. 282).
12. Krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe są to dłużne papiery wartościowe z pierwotnym terminem wykupu do 1 roku włącznie
13. Długoterminowe dłużne papiery wartościowe są to dłużne papiery wartościowe z pierwotnym terminem wykupu powyżej 1 roku.
14. Wartość emisji w miesiącu oznacza wartość wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych opłaconych wyłącznie w formie pieniężnej (patrz pkt 5 Objasnień) w danym miesiącu (okresie sprawozdawczym) według wartości nominalnej.
15. Liczba emisji w miesiącu oznacza liczbę emisji opłaconych (patrz pkt 5 Objasnień) w danym miesiącu (okresie sprawozdawczym), których wartość wykazano w kolumnie „Wartość emisji w miesiącu”.

16. Stan zadłużenia na koniec miesiąca oznacza stan zadłużenia z tytułu opłaconych zarówno w formie pieniężnej jak i niepieniężnej (patrz pkt 6 Objasnień) wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych na koniec danego miesiąca (okresu sprawozdawczego) według wartości nominalnej - z wyjątkiem obligacji zerokuponowych oraz obligacji z głębokim dyskontem (patrz pkt 3).
17. Wartość wykupu w miesiącu oznacza wartość dłużnych papierów wartościowych wykupionych (patrz pkt 6 Objasnień) przez emitenta w danym miesiącu według wartości nominalnej.
18. Dane o emisjach dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych (EUR i inne waluty) wykazywane są w PLN po przeliczeniu po kursie średnim NBP ustalonym dla danej waluty: dla stanu zadłużenia - na koniec miesiąca (okresu sprawozdawczego), dla wartości emisji - z dnia dokonania płatności za nabyte na rynku pierwotnym dłużne papiery wartościowe, a dla wartości wykupu - z dnia dokonania wykupu.
19. W kolumnie „inne waluty” należy wykazywać sumę emisji w innych walutach niż PLN i EUR po przeliczeniu na PLN po kursie średnim NBP z dnia emisji.
20. W informacji uzupełniającej „długoterminowe instrumenty dłużne w tym ABS” należy wykazać zbiorczo wszystkie długoterminowe papiery wartościowe zabezpieczone wierzytelnościami.
21. Emisje netto w miesiącu – komórki będą wyliczane automatycznie po wpisaniu danych pierwotnych jako różnica pomiędzy nowymi emisjami w miesiącu (wzór M0002 oraz M0005) a wykupem w miesiącu (wzór M0003 oraz M0006).

Objaśnienia do formularza M0007:

1. Przekazuje się informacje o nieskarbowych instrumentach dłużnych wyemitowanych przez rezydentów tylko na podstawie prawa polskiego, zarówno w trybie oferty publicznej, jak i niepublicznej (z wyłączeniem skarbowych papierów wartościowych). Formularz M0007 dotyczy instrumentów dłużnych wyemitowanych na podstawie: ustawy Prawo bankowe, ustawy o obligacjach, ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych, ustawy Prawo wekslowe, ustawy Kodeks cywilny. W związku z tym w strukturze nabywców obligacji wyemitowanych przez banki nie należy uwzględniać obligacji emitowanych przez BGK na podstawie ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym.
2. Dane powinny być prezentowane na podstawie stanu kont depozytowych w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego według wartości nominalnej papierów dłużnych. Wartość instrumentów nominowanych w walutach obcych jest przeliczana na złote po średnim kursie NBP tych walut z ostatniego dnia okresu sprawozdawczego.
3. Tabele wypełniają banki pełniące funkcję **Depozytariusza** lub **Sub-Depozytariusza**, w rozumieniu „Rekomendacji w sprawie standardowej dokumentacji niepublicznych

emisji krótko- i średnioterminowych obligacji nieskarbowych przeprowadzanych za pośrednictwem kilku dealerów”.

4. Podmioty sprawozdające przekazują informacje o stanie rachunków papierów wartościowych inwestorów wraz portfelem własnym (w wierszach C1 i D1) tych nieskarbowych instrumentów dłużnych, dla których pełnią funkcję Depozytariusza lub Sub-Depozytariusza. Depozytariusze wykazują zatem zarówno stan portfela własnego takich instrumentów, jak i stan rachunków papierów wartościowych finalnych inwestorów, z wyłączeniem stanu kont Sub-Depozytariuszy. Analogicznie Sub-Depozytariusze wykazują stan rachunków takich papierów wartościowych inwestorów łącznie z portfelem własnym. W formularzu M0007 banki sprawozdające **nie wykazują** posiadanych przez nie nieskarbowych instrumentów dłużnych, dla których **nie pełnią** one funkcji Depozytariusza lub Sub-Depozytariusza.

Przykład 2 (struktura nabywców na podstawie kont depozytowych):

Na kontach depozytowych prowadzonych przez bank pełniący funkcję Depozytariusza zarejestrowano obligacje komunalne o wartości 100 tys. zł, z czego obligacje o wartości 10 tys. zł znajdują się w portfelu własnym banku. Obligacje komunalne o wartości 30 tys. zł są zaewidencjonowane na rachunkach Sub-Depozytariuszy. Depozytariusz wykazuje zatem w formularzu M0007 obligacje komunalne o wartości 70 tys. zł według struktury ich posiadaczy na dzień sporządzenia sprawozdania (60 tys. zł obligacji w posiadaniu podmiotów dla których prowadzi ewidencję papierów wartościowych i obligacje o wartości 10 tys. zł z portfela własnego). Struktura posiadaczy pozostałych obligacji (o wartości 30 tys. zł) powinna być przedstawiona w sprawozdaniach Sub-Depozytariuszy.

5. Podział inwestorów (nabywców) powinien być przygotowywany według klasyfikacji sektorowej gospodarki zgodnej ze standardem europejskim ESA 95. Szczegółowe definicje poszczególnych kategorii podmiotów są dostępne na stronie internetowej NBP: www.nbp.pl -> Statystyka i Sprawozdawczość -> Sprawozdawczość -> Sprawozdawczość dla NBP przekazywana przez banki -> Instrukcje -> Instrukcja dla banków stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości s. 11-23. Kategoria nierezydentów obejmuje wszystkie podkategorie kontrahentów transakcji wskazane na s. 21-23 tej instrukcji.

Objaśnienia do formularza M0008:

1. Dane powinny być prezentowane na podstawie stanu portfela własnego w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego według wartości nominalnej obligacji skarbowych.
2. Wartość obligacji skarbowych nominowanych w walutach obcych przeliczana jest na złote po kursie średnim NBP tych walut z ostatniego dnia okresu sprawozdawczego.

Objaśnienia do formularzy M0009-M0011:

1. W formularzu M0009 wykazuje się wyłącznie transakcje z rezydentami, z wyłączeniem transakcji zawartych z NBP. W kolumnach A1 B1 (dotyczących niezabezpieczonych depozytów międzybankowych) wykazuje się informacje o depozytach zawartych w złotych z innymi bankami działającymi w Polsce (bankami krajowymi, oddziałami banków zagranicznych oraz oddziałami instytucji kredytowych).
2. W odniesieniu do *repo*, *reverse repo*, BSB i SBB przekazuje się jedynie informacje o transakcjach, w których w zamian za środki pieniężne w **złoty** następuje okresowe przeniesienie własności instrumentów dłużnych, z wyłączeniem transakcji zawartych z NBP oraz na platformie Treasury BondSpot Poland. Przekazuje się tylko informacje o transakcjach *repo*, *reverse repo*, BSB i SBB w PLN zabezpieczonych na instrumentach dłużnych wyemitowanych na podstawie prawa polskiego.
3. W formularzach M0010 i M0011 transakcje *repo*, *reverse repo*, BSB i SBB prezentuje się w podziale ze względu na rodzaj dłużnych papierów wartościowych stanowiących ich zabezpieczenie (bony pieniężne NBP, bony skarbowe, obligacje skarbowe, inne instrumenty dłużne wyemitowane na podstawie prawa polskiego).
4. Dla transakcji *repo*, *reverse repo*, BSB oraz SBB sprawozdaje się tylko wartość **środków pieniężnych** pozyskanych (przekazanych) w wymianie początkowej w zamian za okresowe przeniesienie własności papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie w tych transakcjach.
5. Dane w formularzach M0009, M0010 oraz M0011 powinny być wykazywane według daty zawarcia transakcji – należy wykazywać wyłącznie transakcje rozpoczęte w danym miesiącu (zarówno już zakończone, jak i niezakończone w okresie sprawozdawczym). Nie należy w nich wykazywać transakcji zakończonych w danym miesiącu, które rozpoczęte zostały w poprzednich miesiącach.
6. Terminy pierwotne transakcji wykazywanych w formularzu M0009 powinny być kalkulowane bez wliczania dni roboczych, w których następuje rozliczenie początkowe niezabezpieczonego depozytu (przekazanie środków bankowi, który je pozyskuje) lub rozliczenie wymiany początkowej transakcji *repo*, *reverse repo*, BSB i SBB. Oznacza to, że zawarta w środę transakcja S/W na rynku depozytów międzybankowych, której finalne rozliczenie nastąpi w kolejny piątek (przy założeniu braku dni świątecznych między tymi datami) powinna być zakwalifikowana do depozytów do 1 tygodnia włącznie (bez depozytów jednodniowych) i wykazana w kolumnie A1 wiersz C1.

Przykład 3 (niezabezpieczony depozyt międzybankowy):

Dnia 30 listopada 2009 r. dealer banku A zawarł transakcję z dealerem banku B, polegającą na złożeniu tygodniowego depozytu w banku B. Dnia 2 grudnia 2009 r. (drugi dzień roboczy od dnia zawarcia transakcji) środki pieniężne dotarły na rachunek banku B. Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w listopadzie (wg dnia zawarcia transakcji). Dnia 9 grudnia 2009 r. bank B zwrócił środki wraz z narosłymi odsetkami na rachunek banku A. Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi

jeden tydzień (od 2 grudnia 2009 r. do 9 grudnia 2009 r.) i według tego terminu zapadalności instrument powinien być wykazany w formularzu M0009 w wierszu C1.

Przykład 4 (transakcja repo):

Dnia 16 lipca 2009 r. dealer banku A zawarł transakcję repo z dealerem banku B, w której pozyskał środki pieniężne w zamian za papiery wartościowe na okres dwóch tygodni. Dnia 20 lipca 2009 r. (drugi dzień roboczy od dnia zawarcia transakcji) środki pieniężne dotarły na rachunek banku A, natomiast na bank B nastąpiło okresowe przeniesienie własności papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie w tej transakcji. Omawiana transakcja powinna zostać zaliczona do obrotów w lipcu (wg dnia zawarcia transakcji). Dnia 3 sierpnia 2009 r. bank A zwrócił środki pieniężne wraz z narosłymi odsetkami na rachunek banku B oraz ponownie uzyskał tytuł własności papierów wartościowych. Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi dwa tygodnie (od 20 lipca 2009 r. do 3 sierpnia 2009 r.) i według tego terminu pierwotnego zapadalności instrument powinien być wykazany w formularzu M0009 w wierszu D1.

7. Podział kontrahentów transakcji w formularzach M0010 i M0011 powinien być przygotowywany według klasyfikacji sektorowej gospodarki zgodnej ze standardem europejskim ESA 95. Szczegółowe definicje poszczególnych kategorii podmiotów są dostępne na stronie internetowej NBP: www.nbp.pl -> Statystyka i Sprawozdawczość -> Sprawozdawczość -> Sprawozdawczość dla NBP przekazywana przez banki -> Instrukcje -> Instrukcja dla banków stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości s. 11-23. Kategoria nierezydentów obejmuje wszystkie podkategorie kontrahentów transakcji wskazane na s. 21-23 tej instrukcji.

Objaśnienia do formularzy M0012-M0016:

1. Do NBP powinny zostać przekazane dane o wszystkich transakcjach pochodnych na kurs złotego lub nominowanych w złotych zawartych przez dealerów banków sprawozdających, niezależnie od tego, czy te transakcje są księgowane w księdze banku prowadzącego działalność operacyjną w Polsce, czy też w księdze podmiotu dominującego z siedzibą za granicą. Z raportowania należy wykluczyć transakcje pochodne zawarte z NBP.
2. Należy wykazywać transakcje pochodne zawarte z podmiotami tej samej grupy kapitałowej (podmiotami dominującymi, stowarzyszonymi, spółkami zależnymi, oddziałami), o ile są one negocjowane i zawierane na warunkach rynkowych. Z raportowania należy wykluczyć transakcje między dealerami instytucji sprawozdającej oraz transakcje z podmiotami tej samej grupy kapitałowej, które zostały zawarte jedynie w celu uproszczenia zapisów księgowych lub ułatwienia zarządzania ryzykiem w określonej instytucji. Zatem transakcja pochodna zawarta np. przez ALM za

pośrednictwem *tradingu* w celu zarządzania książką banku powinna być wykazana jeden raz (nie należy raportować transakcji między ALM i *trading desk*), transakcja pochodna zawarta przez *sales desk* z klientem niebankowym i następnie domknięta z *trading desk* w tym samym banku powinna być raportowana jeden raz, jako transakcja bank-klient niebankowy (nie należy raportować transakcji między *sales desk* i *trading desk*). Jeśli *trading desk* zabezpieczył następnie pozycję przez zawarcie przeciwstawnej transakcji (*hedge back-to-back*) z innym bankiem (np. z bankiem „matką”), to należy również sprawozdać jednokrotnie transakcję *hedge back-to-back*, jako transakcję banku z innym bankiem.

3. IRS, OIS i FRA – przekazuje się informacje tylko o transakcjach, w których kwota nominalna jest wyrażona w PLN.
4. CIRS i opcje walutowe – przekazuje się informacje tylko o transakcjach, w których jedną z walut wymiany jest PLN.
5. Dane w formularzach M0012-M0016 powinny być wykazywane według daty zawarcia transakcji.
6. Wartość transakcji zawartych na rynku IRS, CIRS, FRA, OIS, opcji jest równa wartości nominalnej tych transakcji (kwocie bazowej). Prezentuje się wartości wszystkich zawartych w okresie sprawozdawczym transakcji w podziale na sprzedane i kupione (nie należy kompensować transakcji sprzedanych i kupionych).
7. Strategie opcyjne – każda pojedyncza opcja składająca się na strategię opcyjną powinna być sprawozdana oddzielnie, odpowiednio, jako opcja kupiona lub sprzedana.
8. Kupno IRS oznacza transakcję, w której podmiot sprawozdający dokonuje płatności odsetkowych obliczonych według stałej stopy procentowej ustalonej w dniu zawarcia transakcji. Analogiczna zasada dotyczy transakcji OIS i FRA (tzn. strona kupująca FRA dokonuje płatności odsetkowych ustalonych według stawki FRA ustalonej w dniu zawarcia transakcji).
9. Kupno CIRS oznacza transakcję, w której podmiot sprawozdający dokonuje płatności odsetkowych w złotych (obliczonych według stawek krajowego rynku pieniężnego).
10. Mając na uwadze uwagi w pkt. 8 i 9, każdą transakcję IRS, FRA, OIS i CIRS należy sprawozdawać pojedynczo – tzn. transakcja np. IRS nie może być prezentowana w kolumnie „Kupno” jako instrument, z tytułu którego podmiot sprawozdawczy otrzymuje płatności odsetkowe i jednocześnie w kolumnie „Sprzedaż” jako instrument, z tytułu którego podmiot sprawozdawczy zobowiązuje się do dokonywania płatności kuponów odsetkowych.
11. Transakcje OIS w formularzu M0012 obejmują transakcje, w których stawką referencyjną jest zarówno stawka WIBOR O/N, jak i POLONIA. W formularzu M0015 transakcje te prezentuje się w podziale m.in. ze względu na stawkę referencyjną (odpowiednio w kolumnach A1 i B1).

12. Podział kontrahentów transakcji w formularzach M0012 i M0013 powinien być przygotowywany według klasyfikacji sektorowej gospodarki zgodnej ze standardem europejskim ESA 95. Szczegółowe definicje poszczególnych kategorii podmiotów są dostępne na stronie internetowej NBP: www.nbp.pl -> Statystyka i Sprawozdawczość -> Sprawozdawczość -> Sprawozdawczość dla NBP przekazywana przez banki -> Instrukcje -> Instrukcja dla banków stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości s. 14-23.
13. W formularzach M0014-M0016 dotyczących struktury terminowej zawartych transakcji pochodnych przez pierwotny termin zapadalności transakcji należy rozumieć okres, na jaki została zawarta umowa, tj. okres od daty zajęcia pozycji w instrumencie pochodnym do daty wygaśnięcia transakcji (rozliczenia końcowego transakcji).
- a) W przypadku transakcji IRS/CIRS jest to okres pomiędzy drugim dniem roboczym od dnia zawarcia transakcji a dniem rozliczenia ostatniej płatności (*maturity date*). Dotyczy to również przypadku, kiedy data rozpoczęcia transakcji (*effective date*) przypada później niż drugiego dnia roboczego po dniu zawarcia transakcji.

Przykład 5 (transakcja IRS/CIRS):

Dnia 28 listopada 2008 r. dealer banku A zawarł z dealerem banku B transakcję 1Y IRS/CIRS. Datą rozpoczęcia transakcji IRS/CIRS (effective date) jest 2 grudnia 2008 r. (drugi dzień roboczy po dniu zawarcia transakcji), a dniem rozliczenia ostatniej płatności (maturity date) jest 2 grudnia 2009 r. Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w listopadzie 2008 r. (wg dnia zawarcia transakcji). Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi rok (od 2 grudnia 2008 r. do 2 grudnia 2009 r.) i według tego terminu zapadalności instrument powinien być sklasyfikowany.

- b) W przypadku transakcji OIS jest to okres pomiędzy dniem rozpoczęcia okresu odsetkowego (drugim dniem roboczym po dniu zawarcia transakcji) a dniem rozliczenia transakcji.

Przykład 6 (transakcja OIS):

Dnia 30 listopada 2009 r. dealer banku A zawarł z dealerem banku B dwutygodniową transakcję OIS. Dniem rozpoczęcia okresu odsetkowego transakcji OIS jest 2 grudnia 2009 r. (drugi dzień roboczy po dniu zawarcia transakcji). Dnia 15 grudnia 2009 r. (ostatni dzień okresu odsetkowego OIS) nastąpiło ustalenie zmiennej stopy OIS, kalkulowanej na podstawie dziennych stawek referencyjnych, będącej podstawą do rozliczenia transakcji. Jej rozliczenie nastąpiło 16 grudnia 2009 r. Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w listopadzie (wg dnia zawarcia transakcji). Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi dwa tygodnie (od 2 grudnia 2009 r. do 16 grudnia 2009 r.) i według tego terminu zapadalności instrument powinien być wykazany w formularzu M0015 w wierszu A1.

- c) W przypadku transakcji FRA jest to okres pomiędzy drugim dniem roboczym od dnia zawarcia transakcji (*effective date*) a dniem jej rozliczenia (dniem płatności różnicy odsetkowej).

Przykład 7 (transakcja FRA):

Dnia 29 kwietnia 2009 r. dealer banku A zawarł z dealerem banku B transakcję FRA 1x4. Dniem rozpoczęcia transakcji FRA (effective date) jest 4 maja 2009 r. (drugi dzień roboczy po dniu zawarcia transakcji). Dnia 4 czerwca 2009 r. nastąpiło rozliczenie transakcji (dzień płatności różnicy odsetkowej). Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w kwietniu (według dnia zawarcia transakcji). Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi miesiąc (od 4 maja 2009 r. do 4 czerwca 2009 r.) i według tego terminu instrument powinien być wykazany w formularzu M0016 w wierszu C1.

- d) W przypadku opcji walutowych jest to okres pomiędzy drugim dniem roboczym od dnia zawarcia transakcji a dniem jej rozliczenia.

Przykład 8 (opcje walutowe):

Dnia 31 lipca 2009 r. dealer banku A kupił od dealera banku B opcję walutową z dwumiesięcznym terminem zapadalności. Datą spot dla tej transakcji jest 4 sierpnia 2009 r. (drugi dzień roboczy po dniu zawarcia transakcji). Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w lipcu (wg dnia zawarcia transakcji). Dnia 1 października 2009 r. nastąpiło określenie kursu referencyjnego będącego podstawą do rozliczenia transakcji, które nastąpiło 5 października 2009 r. Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi dwa miesiące (standardowo: od 4 sierpnia 2009 r. do 4 października 2009 r., jednak dzień 4 października 2009 r. jest dniem świątecznym, dlatego rozliczenie transakcji nastąpiło pierwszego dnia roboczego po tym dniu) i według tego terminu zapadalności instrument powinien być wykazany w formularzu M0015 w wierszu C1.

Objaśnienia do formularza M0017:

1. Do NBP powinny zostać przekazane dane o wszystkich transakcjach walutowych (spot, *fx swap* i *outright forward*) zawartych przez dealerów banków sprawozdających, niezależnie od tego, czy te transakcje są księgowane w księdze banku prowadzącego działalność operacyjną w Polsce, czy też w księdze podmiotu dominującego z siedzibą za granicą.
2. W sprawozdaniach wśród operacji z rezydentami i nierezydentami wyróżnia się transakcje walutowe z monetarnymi instytucjami finansowymi (z wyłączeniem transakcji z NBP). Dla operacji z krajowymi monetarnymi instytucjami finansowymi należy także wyodrębnić wartość transakcji z bankami krajowymi, oddziałami instytucji kredytowych i oddziałami banków zagranicznych. Szczegółowe definicje podmiotów wskazanych w podziale na kontrahentów transakcji znajdują się na stronie internetowej NBP: www.nbp.pl -> Statystyka i Sprawozdawczość -> Sprawozdawczość ->

Sprawozdawczość dla NBP przekazywana przez banki → Instrukcje → Instrukcja dla banków stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości s. 11-23.

3. Przekazuje się informacje o wartości transakcji zawartych wyłącznie w okresie sprawozdawczym (data rozliczenia tych transakcji nie jest istotna). W przypadku transakcji wymiany waluty obcej na złotego sprawozdaje się wartość „nogi” złotowej. Wartość transakcji wymiany dwóch walut obcych przelicza się po kursie średnim NBP jednej z tych walut z dnia zawarcia transakcji.
4. Należy wykazywać transakcje zawarte z podmiotami tej samej grupy kapitałowej (podmiotami dominującymi, stowarzyszonymi, spółkami zależnymi, oddziałami), o ile są one negocjowane i zawierane na warunkach rynkowych. Z raportowania należy wykluczyć transakcje między dealerami instytucji sprawozdającej oraz transakcje z podmiotami tej samej grupy kapitałowej, które zostały zawarte jedynie w celu uproszczenia zapisów księgowych lub ułatwienia zarządzania ryzykiem w określonej instytucji. Zatem transakcja walutowa zawarta przez *sales desk* z klientem niebankowym i następnie domknięta z *trading desk* w tym samym banku powinna być raportowana jeden raz, jako transakcja bank-klient niebankowy (nie należy raportować transakcji między *sales desk* i *trading desk*). Jeśli *trading desk* zabezpieczył następnie pozycję przez zawarcie przeciwstawnej transakcji (*hedge back-to-back*) z innym bankiem (np. z bankiem „matką”), to należy również sprawozdać jednokrotnie transakcję *hedge back-to-back*, jako transakcję banku z innym bankiem.
5. W obrotach z podmiotami niebankowymi wykazuje się tylko transakcje „negocjowane” (transakcje klientowskie zawierane z dealerami – *sales desk* – banku sprawozdającego). Oznacza to, że w formularzu M0017 nie należy sprawozdawać transakcji walutowych z klientami detalicznymi, zawieranych według tabeli kursowej w oddziałach oraz innych placówkach banków.
6. W kategorii transakcji kasowych (spot) nie może być wykazywana ani wymiana początkowa („pierwsza noga”), ani wymiana końcowa („druga noga”) transakcji *fx swap*, nawet jeżeli jej rozliczenie następuje w ciągu dwóch dni (np. T/N *fx swap*).
7. Kategoria *outright forward* obejmuje zarówno terminowe transakcje z dostawą walut, jak i walutowe transakcje terminowe z rozliczeniem różnicowym (*non-delivery forward* – NDF, *contract for difference* – CFD). W przypadku transakcji NDF i CFD należy sprawozdawać wyłącznie transakcję otwarcia. Odwrotne transakcje służące wyłącznie rozliczeniu różnicowemu pierwotnej transakcji (transakcje zamknięcia zawierane zarówno 2-3 dni przed terminem rozliczenia transakcji *forward*, jak i zawierane w trakcie trwania tej transakcji) należy pomijać w sprawozdawczości – niezależnie od tego, czy ich warunki są negocjowane z klientami. W kategorii transakcji terminowych (*outright forward*) nie może być wykazywana wymiana końcowa („druga noga”) transakcji *fx swap*, niezależnie od sposobu księgowania.

8. Kategoria *fx swap* obejmuje zarówno swapy walutowe typu spot/forward, jak i forward/forward. Wszelkie swapy walutowe (także T/N *fx swaps*), niezależnie od sposobu księgowania, muszą być wykazywane w tej kategorii.
9. Wykazuje się wartość nominalną transakcji *fx swap*, a nie wartość przepływów związanych z tą transakcją. Oznacza to, że dla transakcji na rynku *fx swap* powinna być wykazana tylko wartość „jednej nogi” (albo wymiany początkowej, albo wymiany końcowej). Ani wymiana początkowa, ani wymiana końcowa transakcji *fx swap* nie może być wykazywana ani w kategorii transakcji kasowych (spot), ani w kategorii transakcji terminowych (*outright forward*).
10. Każdą transakcję walutową należy sprawozdawać jednokrotnie – tzn. zakup przez bank sprawozdający np. 10 mln euro za 13 mln dolarów amerykańskich powinien być wykazany w kolumnie B1 jako równowartość w złotych 10 mln euro lub równowartość w złotych 13 mln dolarów amerykańskich (nie należy sprawozdawać obu „nóg” walutowych, czyli euro i dolarów, będących przedmiotem wymiany w przeliczeniu na złote).
11. W kolumnie EUR/inne waluty sprawozdaje się transakcje z udziałem euro inne niż EUR/PLN i EUR/USD. Analogicznie, w kolumnie USD/inne waluty wykazuje się transakcje z udziałem dolara inne niż USD/PLN i USD/EUR.
12. W przypadku transakcji *fx swap*, za wyjątkiem transakcji typu *forward-forward*, pierwotny termin zapadalności powinien być liczony od dnia rozliczenia wymiany początkowej (pierwszej „nogi”) do dnia rozliczenia wymiany końcowej (drugiej „nogi”). Dotyczy to również transakcji, w których rozliczenie wymiany początkowej następuje w dniu zawarcia transakcji lub w pierwszym dniu roboczym po tym dniu. W przypadku transakcji *fx swap* typu *forward-forward* pierwotny termin zapadalności powinien być liczony od drugiego dnia roboczego po dniu zawarcia transakcji do dnia rozliczenia wymiany końcowej (drugiej „nogi”).

Przykład 9 (*fx swap*):

Dnia 29 maja 2009 r. dealer banku A zawarł z dealerem banku B transakcję EUR/PLN fx swap o dwutygodniowym terminie zapadalności, w której bank A pozyskał środki w PLN w zamian za środki w EUR. Dnia 2 czerwca 2009 r. (drugi dzień roboczy od dnia zawarcia transakcji) nastąpiło rozliczenie pierwszej „nogi” transakcji, tzn. środki pieniężne w PLN oraz EUR dotarły na rachunki odpowiednio: banku A i B. Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w maju (wg dnia zawarcia transakcji). Dnia 16 czerwca 2009 r. nastąpiło rozliczenie drugiej „nogi” transakcji, tzn. bank A przelał na rachunek banku B środki w PLN, natomiast bank B przelał środki w EUR na rachunek banku A. Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi dwa tygodnie (od 2 czerwca 2009 r. do 16 czerwca 2009 r. – okres pomiędzy dniem rozliczenia pierwszej „nogi” a dniem rozliczenia drugiej „nogi” transakcji) i według tego terminu zapadalności instrument powinien być wykazany w wierszu R1.

13. Pierwotny termin zapadalności transakcji *outright forward* powinien być liczony od drugiego dnia roboczego po dniu zawarcia transakcji do dnia jej rozliczenia.

Przykład 10 (*outright forward*):

Dnia 2 lutego 2009 r. dealer banku A zawarł z dealerem banku B transakcję outright forward o miesięcznym terminie zapadalności. Datą spot dla tej transakcji jest 4 lutego 2009 r. (drugi dzień roboczy po dniu zawarcia transakcji). Transakcja ta powinna zostać zaliczona do obrotów w lutym (wg dnia zawarcia transakcji). Dnia 2 marca 2009 r. nastąpiło określenie kursu referencyjnego będącego podstawą do rozliczenia transakcji, które nastąpiło 4 marca 2009 r. Pierwotny termin zapadalności tej transakcji wynosi jeden miesiąc (od 4 lutego 2009 r. do 4 marca 2009 r.) i według tego terminu zapadalności instrument powinien być wykazany w wierszu L1.